

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
Poslanecká sněmovna
2008
V. volební období

612

Vládní návrh

na vydání

zákona
zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2009

Zákon

ze dne 2008

o státním rozpočtu České republiky na rok 2009

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

§ 1

(1) Celkové příjmy státního rozpočtu České republiky na rok 2009 (dále jen „státní rozpočet“) se stanoví částkou 1 114 001 697 000 Kč. Celkové výdaje státního rozpočtu se stanoví částkou 1 152 101 697 000 Kč. Schodek státního rozpočtu činí 38 100 000 000 Kč. Schodek státního rozpočtu bude vypořádán těmito financujícími položkami:

- a) zvýšením stavu státních dluhopisů do výše 23 600 605 000 Kč,
- b) zvýšením stavu přijatých dlouhodobých úvěrů do výše 15 823 034 000 Kč,
- c) změnou stavu na účtech státních finančních aktiv, a to zvýšením o 1 323 639 000 Kč.

(2) Úhrnná bilance příjmů a výdajů státního rozpočtu je obsažena v příloze č. 1 k tomuto zákonu.

(3) Celkový přehled příjmů státního rozpočtu podle kapitol je uveden v příloze č. 2 k tomuto zákonu.

(4) Celkový přehled výdajů státního rozpočtu podle kapitol je uveden v příloze č. 3 k tomuto zákonu.

(5) Ukazatele státního rozpočtu podle kapitol jsou uvedeny v příloze č. 4 k tomuto zákonu.

(6) Ve státním rozpočtu jsou obsaženy finanční vztahy k rozpočtu Evropské unie, a to očekávané příjmy z rozpočtu Evropské unie v celkové výši 96 306 595 000 Kč a odvody a příspěvky do rozpočtu Evropské unie v celkové výši 35 200 000 000 Kč. Tyto ukazatele jsou uvedeny v příloze č. 2 a v příloze č. 4 k tomuto zákonu.

(7) Finanční vztahy státního rozpočtu k rozpočtům krajů, s výjimkou hlavního města Prahy, a to příspěvky v celkové výši 1 178 928 000 Kč, jsou obsaženy v příloze č. 5 k tomuto zákonu.

(8) Finanční vztahy státního rozpočtu k rozpočtům obcí, s výjimkou hlavního města Prahy, v úhrnech po jednotlivých krajích, a to dotace a příspěvky v celkové výši 8 979 617 000 Kč, jsou obsaženy v příloze č. 6 k tomuto zákonu.

(9) Finanční vztahy státního rozpočtu k rozpočtu hlavního města Prahy, a to příspěvky v celkové výši 706 535 000 Kč, jsou obsaženy v příloze č. 7 k tomuto zákonu.

(10) Postup pro stanovení výše příspěvku na výkon státní správy jednotlivým obcím a hlavnímu městu Praze je uveden v příloze č. 8 k tomuto zákonu.

(11) Pojistná kapacita Exportní garanční a pojišťovací společnosti, a. s. se stanoví ve výši 150 000 000 000 Kč.

§ 2

(1) Ministr financí se zmocňuje zajistit, aby prostředky státních rozpočtů na roky 2002 až 2008, které byly poskytnuty krajům a prostřednictvím krajů obcím na řešení povodňových škod vzniklých v roce 2002 nebo vzniklých v roce 2006 a na nová protipovodňová opatření a nebyly vyčerpány do 31. prosince 2008, byly těmito kraji a obcemi použity v roce 2009 ke stejným účelům, na které byly vyčleněny v letech 2002 až 2008.

(2) Ministr financí se zmocňuje zvýšit ukazatele „Výdaje celkem“, „Transfery na programy vyvolané zánikem věcných břemen na restituovaném majetku“ a „Transfery na odstranění povodňových škod vzniklých v roce 2006 a na nová protipovodňová opatření“, rozpočtované v kapitole Operace státních finančních aktiv, o prostředky, které nebyly v roce 2008 vyčerpány z prostředků určených na stejné účely. O toto zvýšení se zvyšují i celkové rozpočtované výdaje státního rozpočtu, mění se saldo státního rozpočtu a financující položka „Změna stavu na účtech státních finančních aktiv“ uvedená v § 1 odst. 1 písm. c).

(3) Ministr financí se zmocňuje překročit ukazatele „Výdaje celkem“ a „Transfery veřejným rozpočtům ústřední úrovně“ rozpočtované v kapitole Všeobecná pokladní správa v návaznosti na zvýšení příjmů kapitoly Operace státních finančních aktiv o částku vyčíslenou a převáděnou za rok 2008 do státních finančních aktiv podle § 36 odst. 3 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů. O toto překročení se zvyšují i celkové příjmy a výdaje státního rozpočtu a mění se financující položka „Zvýšení stavu státních dluhopisů“ uvedená v § 1 odst. 1 písm. a) a financující položka „Změna stavu na účtech státních finančních aktiv“ uvedená v § 1 odst. 1 písm. c).

§ 3

Závazná pravidla poskytování finančních příspěvků a hospodaření v lesích v roce 2009 a způsobu kontroly jejich využití jsou uvedena v příloze č. 9 k tomuto zákonu.

§ 4

Závazná pravidla poskytování finančních prostředků v oblasti vod v roce 2009 a způsobu kontroly jejich užití jsou uvedena v příloze č. 10 k tomuto zákonu.

§ 5

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2009.

Důvodová zpráva

k návrhu zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2009

Obecná část

Návrh zákona o státním rozpočtu legislativně zabezpečuje základní dokument finanční a rozpočtové politiky vlády České republiky. Finanční a rozpočtová politika vlády České republiky na rok 2009 je podrobně popsána ve „Zprávě k návrhu zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2009“, která je součástí doprovodného materiálu, číselně je pak doložena i dalšími podkladovými materiály.

Návrh státního rozpočtu na rok 2009 je předkládán jako schodkový v objemu příjmů 1 114 mld. Kč a v objemu výdajů 1 152 mld. Kč.

Příjmy státního rozpočtu jsou tvořeny zejména z daní, pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a nedaňovými příjmy včetně kapitálových. Součástí daňových příjmů je 25 % výnosu cel, který podle práva Evropských společenství zůstává ponechán členským státům na úhradu nákladů spojených s jejich výběrem. Součástí příjmů státního rozpočtu jsou dále peněžní prostředky poskytnuté z rozpočtu Evropské unie na realizaci politik Evropské unie, tj. zejména prostředky ze strukturálních fondů, Fondu soudržnosti, Evropského zemědělského záručního fondu, Evropského rybářského fondu a Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova.

Výdaji státního rozpočtu jsou zejména výdaje organizačních složek státu včetně příspěvků příspěvkovým organizacím, které zabezpečují funkce státu, dotace a příspěvky krajům a obcím, státním fondům, dotace podnikatelským subjektům, nestátním neziskovým organizacím a výdaje související s dluhovou službou. Součástí výdajů státního rozpočtu jsou i odvody peněžních prostředků vlastních zdrojů Evropských společenství, příspěvek do Výzkumného fondu pro uhlí a ocel, prostředky na zajištění národního předfinancování projektů a programů, které jsou spolufinancovány ze zdrojů Evropské unie nebo finančních mechanismů EHP/Norsko, popř. z programu švýcarsko-české spolupráce.

Z hlediska práva Evropských společenství je legislativní úprava této oblasti ponechána v pravomoci členských států. Nicméně Česká republika na sebe členstvím v Evropské unii vzala některé závazky, které je třeba mít při tvorbě a schvalování státního rozpočtu na paměti.

Jedním z těchto závazků je povinnost členských států vyvarovat se nadměrných schodků veřejných financí, která vyplývá ze Smlouvy o založení evropských společenství.

Česká republika byla v této proceduře od vstupu do Evropské unie, neboť její rozpočet v roce 2003 a i fiskální záměry vlády prezentované v prvním Konvergenčním programu na roky 2004 – 2007 přesahovaly referenční hranici. Termín pro odstranění nadměrného schodku byl stanoven na rok 2008. Dosažení nižších než cílených deficitů v letech 2004 až 2006 a zejména příznivý výsledek hospodaření vládního sektoru v roce 2007, kdy deficit podle předběžných údajů dosáhl 1,6 % HDP, vedl k ukončení této procedury v červnu tohoto roku. České republice se tak podařilo splnit tento svůj závazek s jednorázným předstihem.

Při přípravě návrhu státního rozpočtu na rok 2009 a jeho střednědobého výhledu na roky 2010 a 2011 musí Česká republika nicméně respektovat další dva fiskální závazky, které na sebe vzala. Česká republika je povinna co nejdříve, nejpozději však do roku 2012, snížit deficit vládního sektoru na úroveň tzv. střednědobého rozpočtového cíle, který si Česká republika stanovila jako deficit ve výši 1 % HDP¹. Deficit vládního sektoru tedy musí být postupně snižován k této úrovni.

Současně je povinna udržovat bezpečnou vzdálenost deficitu od 3procentního limitu, která zajistí, že ani v případě výraznějšího ekonomického ochlazení se deficit nepropadne zpět pod 3procentní referenční úroveň. Bezpečná rezerva je v případě České republiky odhadnuta na 1,4 % HDP. To znamená, že Česká republika musí zajistit, aby její strukturální deficit nepřesahoval 1,6 % HDP. Návrh státního rozpočtu by měl vést k udržení strukturálního deficitu v roce 2009 přibližně na této hranici.

Dalším ze závazků České republiky vyplývajících z členství v Evropské unii je přijetí eura. Jednou z podmínek pro ukončení výjimky ohledně přijetí eura a plnou participaci v hospodářské a měnové unii je, že členský stát plní fiskální konvergenční kritéria a nesmí se tedy nacházet v proceduře při nadměrném schodku. Navrhovaný státní rozpočet povede v roce 2009 k dosažení vládního deficitu okolo úrovně 1,6 % HDP (v ESA 95). Česká republika by tedy měla být schopna s rezervou splnit maastrichtská konvergenční kritéria pro vládní deficit i dluh. Plnění těchto závazků bude předmětem pravidelné aktualizace Konvergenčního programu, který bude důsledně vycházet z tohoto návrhu státního rozpočtu a jeho střednědobého výhledu.

¹ Střednědobý cíl je stanoven pro tzv. strukturální deficit, tj. deficit očištěný o vliv ekonomického cyklu a dopad jednorázových a přechodných opatření. V současnosti je možné očekávat, že ke konci současného střednědobého výhledu se deficit vládního sektoru a jeho strukturální část nebudou příliš lišit, neboť ekonomika by se měla pohybovat blízko svého potenciálního produktu a zatím nejsou plánována větší jednorázová opatření.

Návrh zákona je v souladu s vyhlášenými mezinárodními smlouvami podle čl. 10 Ústavy České republiky a je rovněž v souladu s ústavním pořádkem České republiky.

Dopady na státní rozpočet se neuvádějí, což vyplývá z charakteru zákona. Při aplikaci Obecných zásad pro ohodnocení dopadů regulace (RIA) podléhá tento zákon zvláštnímu režimu podle výjimky uvedené v čl. 3. těchto zásad.

Zvláštní část

K § 1:

Státní rozpočet se navrhuje se schodkem ve výši 38 mld. Kč. V navrhovaném ustanovení jsou obsaženy základní údaje o příjmech a výdajích státního rozpočtu a jeho finančních vztazích k rozpočtu Evropské unie, rozpočtům krajů, obcí a hl. m. Prahy.

Součástí finančního vztahu státního rozpočtu k rozpočtu Evropské unie jsou jím přijímané peněžní prostředky z rozpočtu Evropské unie a odvody peněžních prostředků vlastních zdrojů Evropských společenství a příspěvek do Výzkumného fondu pro uhlí a ocel.

Výdaje na programové financování jsou na rok 2009 stanoveny jako průřezový ukazatel v příloze č. 4, a to jedním číslem pro kapitolu.

Součástí návrhu zákona o státním rozpočtu na rok 2009 jsou finanční vztahy státního rozpočtu k rozpočtům krajů, obcí a hl. m. Prahy.

Obsahem finančních vztahů státního rozpočtu k rozpočtům krajů je příspěvek na výkon státní správy. Ve finančních vztazích státního rozpočtu k rozpočtům obcí jsou obsaženy příspěvek na školství, dotace na vybraná zdravotnická zařízení, příspěvek na výkon státní správy, dotace na výkon zřizovatelských funkcí převedených z okresních úřadů obcím. Finanční vztah státního rozpočtu k rozpočtu hl. m. Prahy obsahuje příspěvek na školství a příspěvek na výkon státní správy.

Na základě ustanovení § 4 odst. 5 zákona č. 58/1995 Sb. je pro Exportní garanční a pojišťovací společnost, a.s. stanovena výše pojistné kapacity.

Na základě povinnosti stanovené zákonem č. 189/1999 Sb., o nouzových zásobách ropy a ropných produktů, je Správa státních hmotných rezerv povinna udržovat trvale zásoby

ropy a ropných produktů ve výši odpovídající nejméně devadesátidenní průměrné spotřeby těchto produktů v předcházejícím kalendářním roce. Z tohoto důvodu se výdaje této kapitoly oproti loňskému roku navyšují o 0,9 mld. Kč.

K § 2:

K odstavci 1:

Předmětné ustanovení se navrhuje pro případy, kdy se následky povodní roku 2002 a 2006 nestihnou napravit do konce roku 2008. Jedná se o zůstatky nevyčerpaných mimořádných účelových finančních prostředků, které byly poskytnuty krajům a obcím dle rozhodnutí vlády České republiky na řešení povodňových škod vzniklých v roce 2002 a 2006. Ministr financí se zmocňuje zajistit, aby kraje a obce, pokud mají tyto prostředky na svých bankovních účtech, si je ponechaly a použily je v roce 2009 k účelům, na které byly určeny.

K odstavci 2:

V roce 2008 se očekává nedočerpání účelových prostředků vyčleněných zvláštními zákony na vyjmenovaný účel. V zájmu zajištění plynulého financování se navrhuje, aby mohly být o prostředky nespotřebované v roce 2008 zvýšeny závazné ukazatele kapitoly Operace státních finančních aktiv.

K odstavci 3:

Tento převod je uložen v § 36 odst. 3 zákona o rozpočtových pravidlech. Vyčíslené prostředky, resp. výše kladného salda důchodového pojištění, budou jako výdaj kapitoly Všeobecná pokladní správa rozpočtově zařazené na položku rozpočtové skladby 5318-neinvestiční transfery prostředků do státních finančních aktiv a bankovním převodem po projednání státního závěrečného účtu za předchozí rok Poslaneckou sněmovnou poukázány ve prospěch příjmového účtu kapitoly Operace státních finančních aktiv jako „Ostatní příjmy kapitoly Operace státních finančních aktiv“ rozpočtově zařazené na podseskupení položek rozpočtové skladby 411-neinvestiční přijaté dotace od veřejných rozpočtů ústřední úrovně. Navazující financující operací (spočívající v převodu prostředků z účtu řízení likvidity státní pokladny ve prospěch zvláštního účtu „Rezervy pro důchodovou reformu“) budou tyto prostředky převedeny do státních finančních aktiv.

K § 3:

Součástí zákona o státním rozpočtu je příloha „Závazná pravidla poskytování finančních příspěvků na hospodaření v lesích v roce 2009 a způsobu kontroly jejich využití“. Důvodem pro to je ustanovení § 46 odst. 5 zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), které stanoví, že „Vláda připraví každoročně závazná pravidla poskytování finančních příspěvků a způsobu kontroly jejich využití, která jsou přílohou státního rozpočtu.“.

K § 4:

Součástí zákona o státním rozpočtu je příloha „Závazná pravidla poskytování finančních prostředků v oblasti vod v roce 2009 a způsobu kontroly jejich užití.“ Důvodem pro to je ustanovení § 102 odst. 3 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), které stanoví, že „Vláda připraví každoročně závazná pravidla poskytování finančních prostředků a způsobu kontroly jejich užití, která jsou přílohou státního rozpočtu.“.

V Praze dne 22. září 2008

předseda vlády

Ing. Mirek Topolánek , v.r.

ministr financí

Ing. Miroslav Kalousek, v.r.